

KORRESPONDENT PŁOCKI

Wychodzi we Wtorki i Piątki.

Wtorek — Izydora Biskupa.
Środa — Wincentego Fer. W.
Czwartek — Wilhelma O. i Celest.

Stan wody na Wiśle 10 stóp (opada).

Prenumerata w miejscu:

Rocznie—rs. 5, półrocznie—rs. 2 k. 50, kwartalnie—rs. 1 k. 25. za odnośnienie do domu—kop. 5. miesięcznie. Za przesyłkę pocztową dopłaca się po kop. 40 kwartalnie. Pojedynczy numer kop. 5.

Cena ogłoszeń:

Za pierwsze 6 wierszy drobnym pismem lub za ich miejsce po kop. 5, za następne—po kop. 3.

Biuro Redakcyi: Ulica Kollegialna, № 13.

T r e ś ć:

Wiadomości bieżące.—Odpowiedzi Redakcyi.—Korespondencje: Z Sierpeckiego. — Nasze ogrody. — Sprawozdanie tygodniowe z Gdańska.—Miejscowe sprawozdanie targowe.—Ceny targowe z Warszawy i z Ciechanowa. — Spostrzeżenia. — Odcinek: Przegląd rolniczy za Marzec. — Dodatek: Licytacja.—Ogłoszenia.

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

Dr. J. — Miesiąc Marzec r. b., był cały wilgotny i łagodny; średnia temperatura wyniosła +3.0 pomimo paru dni w 2-jej połowie miesiąca przypominających zimę, obfitością spadłego śniegu i przymrozkami. Barometr wykazujący średnią miesięczną 742.2 spadł w nocy z 12 na 13-go Marca, nader nisko bo na 726.2 przed bardzo silnym południowo-zachodnim wiatrem, który wielu szkód był powodem. Tenże sam wiatr południowo-zachodni był panującym w całym miesiącu, choć w nateżeniu słaby. Wilgotność średnia = 82%. Dni półpogodnych było 5, reszta pochmurna—w tych dni śniegu 7, deszczu 9, mgły 2. Z deszczu i śniegu zebrało się wody 66 milimetrów. Nateżenie ozonu 4.9.

Z chorób częścię trafiających się zauważono: zapalenia płuc, katary dróg oddechowych, lekkie tyfusy i choroby zimniczego zakażenia (malaria).

— Sąd Pokoju przeniesiony został do domu W-go E. Kossobudzkiego, przy ulicy Więzienniej. W dawnym zaś lokalu tegoż Sądu, po ukończeniu przedsięwziętych robót, pomieszczoną zostanie kassa gubernialna.

O nabiale. Gospodarstwo mleczne tak wielkie korzyści zapewnia przedsiębiorcy, tak znakomicie oddziaływa na podniesienie hodowli, że zastanowić się wypada, dla czego w kraju naszym na tak niskim znajduje się stopniu.

Przyczyną jest przedewszystkiem nieznaną rzeczą, z czego wypływa rozpowszechnione w kołach rolniczych przekonanie, że

gospodarstwo nabiałowe się nie opłaca. Prócz tego, ważna ta gałąź przemysłu krajowego, napotyka na silną rozwoju swego zawadę, w połączeniu gospodarstwa mlecznego z kobicem, które dotąd nie jest u nas racjonalnie prowadzone. Panie nasze nie zajmują się same tym przedmiotem, wyręczają się zwykle gospodynią, nie obeznaną z nowszymi sposobami przerobu nabiału. W społeczeństwie naszym poczęto się teraz krzątać około rozszerzenia pola pracy kobiet, a ucząc je buchalterji, krawieczyzny i t. p., zapomniano zupełnie o przemyśle mlecznym.

Aby się z jego zasadami obeznać, trzeba tylko nim się zainteresować, gdyż rzecz sama jest pociągająca, chociażby przez zyski jakie zapewnia. Kto nie umie robić serów, nie chce podjąć mozola wyrabiania masła, niech sprzedaje mleko.

W kraju naszym taki brak nabiału, że pachciarza znaleźć nie trudno; gdybyśmy za garniec osiągnęli tylko 10 kop., to z krowy dającej rocznie 250 garney mleka, a tyle daje przecięciowo krowa w najgorszych oborach, zbierzemy brutto, nie licząc cielęcia, 25 rsr. Jest to bardzo mało; sprzedając jednak mleko, opłaci nam się staranniej krowy żywić, dobierać lepsze dójki, kontrolować dojność, wprowadzić lepsze obchodzenie się z bydłem.

Przecięciową cenę mleka przyjąłem tak niską, że chyba w najodleglejszym od miasta zakątku mieszkający gospodarz, zadowolnić się nią może, w korzystniejszych warunkach przyniesie krowa 40 do 100 rsr. rocznie i więcej.

Wyrób masła dałby się znakomicie polepszyć przez zaprowadzenie jakiejś kontroli i reformy; u nas starym zwyczajem zlewa się mleko w dzieżki gliniane, w nich „się podstawa”, t. j. kisnie, grzyby okrywają śmietanę i dopiero wtedy się zbiera, zlewa w kierznia i tłuczkiem masło zbija. Sposób to zbyt pierwotny. Dziś już zebrane doświadczenia gospodyń w wiązki, którą nauką zwiemy, dały poznać przyrodę mleka, nauczo-

no się więcej tłuszczu łatwiejszymi sposobami wydobywać. Mało jest gospodyń u nas, któreby wiedziały, ile kwart mleka potrzeba, aby wyrobić funt masła. W mleczarniach szwedzkich, duńskich, niemieckich przekonano się, że z 11 do 15 kwart mleka, otrzymuje się funt niesłonego masła. Czyż u nas robiono w tym względzie jakie doświadczenia?

Charakterystyczną cechą niskiego stanu tej gałęzi przemysłu u nas jest, że nie ma popytu na lepsze naczynia do mleka; nie rozwinęła się też produkcja w tym kierunku, kupcy nie ofiarują przyborów ulepszonych, bo nie znajdują odbiorców.

Akuratność, zamiłowanie porządku, pozbycie przesądów, śledzenie objawów na polu nauki, oto skuteczne dzwignie przemysłu mlecznego. Zdobyte i rezultata gospodarstw nabiałowych niemieckich są tak znaczne, że w przyszłych numerach nowsze spostrzeżenia i wiadomości podawać będziemy. *A. Sn.*

— Donoszą nam o jarmarku, odbytym w Bodzanowie w dniu 29 z. m.: Już od kilku lat jarmak w Bodzanowie nie był tak liczny, jak w ubiegłą Srodę. Koni sprowadzono ilość niemałą—nawet bardzo wiele, i nie tylko włościańskie drobne koniki, jak zwykle na tutejszych jarmarkach, ale zaprzęgowe i dobre fornalskie, co rzadko się zdarza,—były łatwe do wyboru. Za dobrego konia do fornalki dawano od 90 do 110 rubli, średnie zaś, najwięcej kupowane, od 60 do 90 rs. Zaprzęgowe, stosunkowo tanięj płacono. W ogóle ceny na konie nie były wysokie, nawet niższe jak mogliśmy przewidzieć. Wołów sprowadzono nie wiele i mało też na nie było kupców; za najlepsze trzy pary z całego jarmarku zapłacono po 130 rubli; mniejsze zaś, po 90—115 i 120 rubli kupowano, i jako parowe brano na folwarki. Krowy odznaczały się taniością; za 25 do 30 najwyżej rubli, już można było dobrą młodą krowę kupić. Trzoda, choć niemała wielkiego pokupu, ale bardzo drogo za nie płacono; już nie warchlak ale proszczak kosztował od 6 do 10 rubli. *J.*

Przegląd rolniczy za Marzec 1876 r.

Z przybliżającym się terminem rozpoczęcia prac wiosennych, prawie wszystkie pisma rolnicze Polskie wystąpiły z artykułami tendencyjnymi, radząc i usilnie zachęcając rolników naszych do uprawy roślin pastewnych, aby zapobiedz w przyszłości tyłu szkodom wyrządzonym gospodarstwu skutkiem braku paszy—szkodom, jakie ponieśliśmy przeważnie w inwentarzach roboczych i owcach.

Warszawskie pisma rolnicze niepospieszyły z podaniem artykułów, objaśniających jaki wpływ mieć może nowa reforma sądowa na nasze stosunki ekonomiczno-rolne, nie robiły żadnego nacisku na inteligencję po wsiach zamieszkałą, aby przyjmowała udział w interesach gminy; trzymały się systematu wyekzekiwania, i w ostatnich dopiero marcowych numerach, kiedy już listy kandydatów na no-

we posady zamykano, podały artykuły w tym kierunku, zapewne wpływowi prassy codziennej ulegając. Fakt ten notując, trudno nam wnioskować, że pisma rolnicze Warszawskie nieuwzględniają naszych stosunków z ludem wiejskim, bo przecież lud, to nasi sąsiedzi, w większej części współpracownicy około rodzinnego zagona, z którymi rachować się musimy i powinniśmy.

Ziemianin Poznański, w tym zwłaszcza miesiącu, wyróżnił się przed innymi pismami rolniczymi Polskimi, obfitością i ważnością podanych przez się wiadomości, które tu streszczamy: artykuł „Niebezpieczeństwo grozi”, pomieszczony w Niemieckiej „Ostdeutsche Zeitung”, tak pomiędzy innymi przemawia: „Nasze teraźniejsze prawodawstwo zamierza zadać nowy cios biednej prowincji Poznańskiej, skutkiem którego znów mocno ucierpiećby musiała. Ogólnym prawem krajowym zagwarantowany obowiązek państwa, w prowincji

Poznańskiej utrzymywać fiskalne niezwirowane drogi (szose) przez rząd, ma ustać bez wszelkiego wynagrodzenia. Za jednym pociągiem pióra, zamierza rząd prowincji lewą ręką to odebrać, czem prawicą dość skąpo ją udarował.

Prowincja nie może liczyć na obronę ze strony Ministra handlu, gdyż przypuszczając nawet że Jego Ekscelencja, jako człowiek i mąż stanu, osobiście troszczy się o rozwój Poznańskiego, które jednakże nieraczył zaszczycić bytnością swoją w charakterze urzędowym, to jako jurysta Dr. Achenbach, oschle świadczył, że wraz z przyjęciem ordynacji drożnej, poprostu zmieniają się prawa krajowe. W miejsce ustaw ogólnego prawa krajowego, wstępuje nowa ordynacja drożna: a tymczasem ustają dotychczasowe obowiązki Państwa”. Pan Minister dodaje: „Bynajmniej nie przeczę, że w pewnych okolicznościach zmiana ta powoduje niedogodności i przyprawi o straty pewne części kraju”;

Jarmak w Ciechanowie, w dniu 29 Marca odbyty, był niezwykle liczny. Sprowadzono do sprzedania koni przeszło 900, bydła około sztuk 1,600, świń przeszło sztuk 800, owiec około sztuk 200. Kupujących było mało. Płacono: za konia fornalskiego Rsr. 100; za wołu od Rsr. 30 do Rs. 60; za krowę mleczną od Rs. 20 do Rs. 30.

Z. Pomiędzy jarmarkami węgierskimi, najważniejszym i najliczniejszym jest jarmak na konie w Raab, na który zjeżdżają się kupcy z całej Europy. Na ostatni przyprowadzono przeszło 4,000 koni; z tych sprzedano 1,600 po rsr. 225 sztukę, mniej więc. Kupcy wiedeńscy, hanowerscy, strasburgscy i włoscy kupili około 500 koni, płacąc za nie od 450 do 540 rsr.; za konie małej wartości dawano stosunkowo wysoką cenę 30 rsr.

Węgry zaopatrują prawie całą zachodnią Europę w konie wierzchowe i zaprzęgowe; wywóz ich wzrasta corocznie, czego najlepiej cyfry dowiodą: w roku 1868 wywieziono 3,526 koni, w 1873 roku 15,500, i przeciętnie cena każdego wypadła na 225 rub. sr.; w 1874 r., już ilość wywiezionych koni wyniosła przeszło 20,000 sztuk. W przeciągu więc lat sześciu, produkcja koni zwiększyła się o 16,474 sztuk, a dochód z wywozu podniósł się z 555,000 rsr. do 3,488,000 rsr.

„Kaliszanin“ donosi, że w jednej z gmin, zapadła decyzja, aby z opłacanych kar gminnych, corocznie odkładać po rub. sr. 100 na zaprowadzenie publicznej biblioteki gminnej. Przykład godzien naśladowania, choć jak dziś być może jedyny dopiero w królestwie.

Z. Nowe czasopismo *Ateneum*, pod egidą bogini mądrości wychodzące, w zupełności usprawiedliwia położone w niem nadzieje, żywiąc swych czytelników przeważnie swojską i poważną treścią. W trzecim zeszyte spotykamy, skreślony pięknym piórem Kraszewskiego, rozbiór pracy D-ra Roepella, znakomitego historyka niemieckiego, p. t. „Polska w połowie XVIII wieku“; dokończenie zajmującej biografii Pawła Edm. Strzeleckiego, przez p. Żmichowską; dalszy ciąg obszernego studjum nad Syrokomlą, Wład. Spasowicza; „Bulgaria i Bulgarowie“, Zarys historyczno-etnograficzny Bron. Grabowskiego; Wykreślenie graficzne kursów wymiany weksli, Józ. Smolaka; Studjum bibliograficzne Przyborowskiego nad „Pieśnią o potopie“ J. Kochanowskiego i kilka rozbiórów krytycznych. Prócz tego, zwracamy szczególnie uwagę czytającej publiczności na artykuł Antoniego Okolskiego o „Reformie miast w Rosji“, przy spodziewanem zastosowaniu podobnych urządzeń do miast naszych, przedmiot ten, starannie opracowany, winien żywe obudzić zajęcie.

W ostatnich numerach *Ogniska Domowego*,

lecz pan ten przytém myślał sobie — to dotknie tylko dwie prowincje: Saska, która jest dość zamożną, by znieść małą tę operację, i Poznańska, która jest do tyle zadłużoną, że wcale nie zależy na tém, czy 300,000 złp. będzie miała mniej lub więcej długów.

Prowincja Poznańska i jej przedstawiciele dość często już oświadczały, że Poznańskie nie chce mierzonem być wyjątkową skalą. — Z rozbolełam sercem prowincja ta cierpi wyjątkową stosunki, które Rząd uznał jako polityczną konieczność. Dotychczasowe zobowiązania Władzy jasne są i leżą jak na dłoni, że nie powinny być dla wzbogacenia innych prowincji zniesione prostą ustawą, lecz abluowane. Prowincja wyczekuje abluacji, nie jako jałmużny, lecz jako przysługującego prawa. Oczekuje jej tém niezawodniej, ponieważ nie jest w tém położeniu by robić podarki, by wspaniałomyślnie zrzekać się mogła milionów.

wśród doboru powieści, prac rozumowanych, korespondencji i wiadomości bibliograficznych, wyróżnia się zajmującą treścią, obszerny artykuł, p. t. „Szkice z dziejów i estetyki ogrodnictwa“. Pismo to, łącząc przyjemne z pożytecznym, coraz poczytniejszem się staje.

— Dnia 3 Kwietnia o godzinie 10^{1/2} rano, robotnik piekarski Paweł Łukaszewki, 20 lat mający, nabierając w beczkę wodę z Wisły, obsunął się z bulwarku i utonął. Ciała jego dotychczas nie znaleziono.

— Pisma Warszawskie podały smutną wiadomość z Krakowa o śmierci Alexan. Kurtza, b. właściciela znacznych dóbr w gub. Płockiej. Zmarły był osobistością wybitną, tak przez swe wyższe zdolności umysłowe, jak niemniej z powodu obszerniej działalności na polu ekonomicznym.

† Ś. p. Antoni Świącki, obywatel powszechnie szanowany, zmarł dnia 31 Marca, w dobach swoich Rzewinie.

Odpowiedzi Redakcji.

P. Dr. Ostr., w Płocku. Chętnie zamieścilibyśmy replikę Pańską, gdyby napisana była w tonie przyzwoitym i nieubliżającym godności Pisma.

Bezimiennój. Znaczenie wyrazów znamy, ale niestety, pomimo starannej korekty, niepodobna uniknąć pomyłek drukarskich.

Sprostowanie: w № 26 Korr. Płoc. na str. 2, w artykule „od Bezimiennój“ czytaj wszędzie zamiast: skrópul, szkópul.

KORRESPONDENCJE.

Z Sierpeckiego.

Stolica naszego powiatu Sierpe, podobną jest do wielu innych prowincjonalnych miasteczek; posiada trzy Kościoły, dom Magistratu, a obecnie, z zaprowadzeniem biura powiatowego, przybyło mu kilka pokazniejszych budowli. Dodaje piękności położeniu, rzeka przepływająca przez środek, ztąd część miasta handlowa pobudowana jest na palach, co przypomina z daleka..... nader z daleka Wenecję. Do ożywienia Sierpea przyczynia się wiele zbieg kilku traktów, do szosy płockiej prowadzących. Brak zupełny rozrywek i ruchu towarzyskiego, niepodobienstwo zebrań liczniejszych i wzajemnej wymiany myśli, smutnie oddziaływa na pragnące życia umysłowego jednostki.

Niskie położenie gruntów w okolicach Sierpe, i obfitość łąk, postawiły nas w korzystniejszych w tym roku od innych miejscowości warunkach. Mamy bowiem dosyć paszy, na brak której tak się wszyscy uskarżają.

W departamencie Poznańskim znajduje się 407 fiskalnych dróg (niezwirówek), których długość wynosi 634 mil, a na których utrzymanie rząd corocznie dopłaca 154,348 złp. z kasy Państwa. W departamencie Bydgoskim znajduje się 73 dróg takich, długich na mil 115, z dopłatą państwową 194,325 złp.; zatem dodatek dróżny z kasy Państwa wynosi 348,673 złp., czyli procent od kapitału przedstawiającego półtora miliona złotych polskich. I ofiary tej wymagają w porze, w której prowincja jęczy pod brakiem kredytu — zarobku; pod ciężarem tłoczącym przemysł i pod uciążliwymi warunkami granicznymi od wschodu. Pomijamy wywody (Ostdeutscherki), o ile niesnaski narodowe i religijne zwiększają jeszcze tę ogólną biedę. — Leczn mówi ona dalej:

„Natura obdarzyła ubogo, po macoszemu Poznańskie w kruszce, a rząd jakby ojczym, wcale tej krzywdy niestara się zrównoważyć

Gorzej było z ziarnem: kwietniowe niezwykle mrozy zły wpływ wywarły na zimne nasze grunta i zabrały połowę plonów rolnika. Zadawalniamy się jednak tem co jest, czego najlepszym dowodem były częste w tym karnawale zabawy, na których licznie zebrani goście wybornie się bawili, podejmowani z dawną starą naszą gościnnością. Stan naszej okolicy byłby dosyć zadawalniający, gdyby nie gwałtowny ubytek lasów. Wartość drzewa prawie z każdym miesiącem wzrasta, parowe i nie parowe tartaki, przerabiają je na bale i deski, których pierwszorzędny gatunek nie jest wcale dostępnym okolicy, bo go cały rok splawiają zagranicę. Lasy nasze, systematycznie na towar zamieniane, wędrują w szczęśliwszą stronę, a z resztek korzystają nawet i dalsze powiaty, kupując skrzętnie drzewo opałowe, budulec i podrzędniejsze deski. Z obawą też pewną, patrzymy w zagadkową przyszłość, gdy już nie będzie czem palić; ale od czegoż postęp, jak zużyjemy to co jest na ziemi, zaczniemy dobywać ukryte w jej łonie skarby, chociaż one nam nie dadzą tego jasnego na kominku ognia, przy którym dawniej ogrzewali się przodkowie nasi. Gdyby przynajmniej oszczędzono te resztki niewyciętych gajów, które jeszcze upiększają naszą stronę, zagospodarowawszy je uniknęlibyśmy złych następstw, jakie koniecznie z braku lasów wywiązać się muszą.

Drogi w Sierpeckim powiecie są w dosyć zaniedbanym stanie, mianowicie wiosną i na jesieni, i potrzebują być uregulowane. Dotychczasowy system dróg tak zwanych prywatnych, które winni byli utrzymywać właściciele przyległej ziemi, często niezamożni, nie jest wystarczający; pożądanem by było oznaczenie dróg drugiego rzędu, byle w kierunku niezbaczącym z linii prostej. X.

Nasze ogrody.

V.

W ostatnim moim liście o ogrodach wykażalem, jakimi drzewami należałoby nasze aleje i drogi wysadzać. Obecnie przyszły mi na myśl ogrody, które żadnego drzewka nie posiadają; pragnęlbym dowieść ich właścicielom, jak wielkie korzyści przynieść im mogą te puste dotąd i niezarośnięte place. Przypuszcmy, że ktoś posiada morg takiego gruntu, na którym dotychczas sadził kartofle, lub zasiewał ziarno, nie wielki mu procent przynoszące. Otóż radziłbym założyć na tej przestrzeni szkółkę drzew dzikich lub owocowych. Dowodzenia moje czerpię z obszernego dzieła specjalnego, pod tytułem: „Illustrirte Bibliothek des Landwirthschaftlichen Gartenbau's. Verlag von Cohen et Risch, Leipzig“.

Pomówmy zatem najprzód o szkółce dzi-

i naprózno prowincja woła o więcej szkół ludowych, w czasie gdy liczba nieumiejętnych wzrosła do 16%; naprózno o szkołę przemysłową i sztuk, o akademję leśną i agronomiczną, o uniwersytet! Niech się za to prowincja tem pocieszy, że nie zadługo w swym obrębie posiadać będzie najsilniejszą twierdzę w państwie. Co się zaś dotyczy budowy dróg, to prowincja olbrzymimi usiłowaniami dokonała, co tylko zrobić było można. Powiaty na budowę kolei żelaznych i zwirówek niezmiernie poskładały ofiary. 42 miliony złp. wydano gotowizną na cele ułatwienia komunikacji, nielicząc powstałych ztąd długów w obudwu departamentach. Ztąd wzrosły opłacane corocznie składki komunalne do niezmierniej wysokości (wypada bowiem w Sigmaringen 2^{1/2} grosza, w Hessji 5 groszy, nad Renem 20, w Westfalji 80, w Poznańskim przeszło 500 groszy polskich na głowę ludności). *Videant concules....* gdyż są pewne

kich drzewek, jak: jesion, kasztan, lipa, klon, buk, jawor, morwa, akacja, modrzew, jodła i wiele innych, których uprawa jest najkorzystniejszą.

W pierwszym roku założenia szkółki, dosyć będzie jeden zagon, 30 stóp długi a 6 stóp szeroki na ten cel poświęcić, zasiany wydać może 6 do 7000 drzewek. Zbytecznym zapewne będzie objaśnienie, że ziemia do tego użyta, powinna być dobrze z nawozem na 1½ do 2 stóp głębokości zregulowana.

W następnym roku wypadnie co najmniej ⅔ tych młodych drzewek przesadzić, trzeba zatem mieć przygotowanego gruntu 30 kw. prętów, czyli 6,750 kw. stóp; licząc 1½ kw. stopy na drzewko, stanie na tej przestrzeni mniej więcej 4,500 sztuk. Tak postępując, już w 6-tym roku można będzie co najmniej 2,000, a w następnym 4,000 drzewek sprzedać, rachując zaś tylko po 15 kop. sztukę, jeden mórg ogrodu przyniesie 600 rs. rocznie. Przy tym pobieżnym obliczaniu, uwzględniono 10% rocznego ubytku; Niemcy rachują go na 6%, ale w naszym ostrzejszym klimacie, procent musi być większy.

Koszta utrzymania szkółki z łatwością pokryć możnaby, sadząc między drzewkami różnego rodzaju jarzyny, lub zioła apteczne, jako to: mięta, szaflarja, rumianek i inne, o których w późniejszych listach pomówię.

Przedstawia się tu zarzut, kto kupi owe 4,000 drzewek rocznie? Sądzę jednak, że o zbyt nie byłoby tak trudno.

W obec wzrastających u nas cen drzewa, i coraz to większego wywozu za granicę, niedalekim mi się ten czas wydaje, kiedy będziemy musieli drzewo z Niemiec sprowadzać, płacąc za nie w dwójnasób. Otóż, zapobiegając tak groźnej przyszłości, powinniśmy sadzić drzewa gdzie tylko można, przy drogach, w parowach, na granicznych miedzach, w polu i t. d.

Obliczmy korzyści, jakie przyniosłoby sadzenie, brzoza naprzykład.

Koszta wykopania dołka wyniosą 1½ kopiejek*), wsadzenia i przywiązania do pala drugie tyle, drzewko i pal 10 kop., razem kop. 16. Wydawszy więc rsr. 16, wsadzimy takich drzewek 100. Po 25 latach każde z nich będzie przedstawiało wartości około rs. 2; bez najmniejszego zatem trudu, wzrosnie nam kapitał do rs. 200. Sadząc zaś jesiony, jawory, klony etc., podwoiłaby się ta summa.

Można więc być spokojnym o zbyt drzewek, przy wzrastającym ciągle ich zapotrzebowaniu, kupiec z pewnością znaleźć się musi.

J. S.

*) Liczę że do wykopania jednego dołka potrzeba 10 minut czasu, zatem w przeciągu godziny człowiek jeden wykopie ich sześć, a licząc 8 godzin pracy, zarobi 72 kop. dziennie.

granice i dla siły podatowania. Deputowani Witt z Bogdanowa i Magdziński, w stosownej porze, przy rozprawach na sejmie pruskim, głos swój podnieśli, to też przynależą im się hold publiczny. Czy uda im się komisję złożoną z 28 członków, w których ręce chwilowo oddano los ordynacji drożnej, czy wysoką izbę poselską, inaczej przyjaźniej usposobić, niżli usposobiony jest rząd? któż może przesądzać dziś, w czasie tak bogatym w parlamentarne przemiany? Lecz z kolei pytać się wypada prowincji, czy niebyłoby właściwem, aby poparła usiłowanie swych przedstawicieli?

Jednakże przedewszystkiem pisze Ostd. Zeitg. radośnie witamy jedność deputowanych obywateli narodowości w kwestji gospodarstwa narodowego. Oby ona się stała pomyslnym znakiem dla prowincji. Prasa nawołuje—niechajże prowincjonalne organa i Towarzystwa rolnicze uczynią to, co do nich należy!

Sprawozdanie tygodniowe.

Gdańsk, Sobota, d. 1 Kwietnia 1876 r.

Do środy bieżącego tygodnia, mieliśmy jeszcze powietrze dżdżyste i ponure, od czwartku zaś mamy najpiękniejszą pogodę przy cieplej temperaturze.

Na targach angielskich panowało w tym że tygodniu na pszenicę usposobienie stałe i płacono pełne zesłotygodniowe ceny; obrót jednakowoż, pomimo małych dowozów z zagranicy, był nader ograniczony, gdyż młynarze kupowali bardzo oględnie, i tylko to co najpotrzebniejsze na chwilową konsumpcję.

Dowozy obcej pszenicy i mąki wynosiły w tygodniu zakończonym 18 Marca:

467,689 c. pszenicy i 76,869 c. mąki
naprzeciw 546,928 " i 120,645 "

w tygodniu poprzednim; z nadeszłych zaś ładunków, było 27 Marca jeszcze 7 ton niesprzedanych. W drodze do Anglii znajdowało się 23 Marca przeważnie z Kalifornii:

1,145,700 kw. pszenicy naprzeciw
1,091,400 " w tygodn. poprzednim;
naprzeciw

1,563,380 kw. pszen. w równym tyg. 1875 r.

London, Liverpool i Hull, miały w tym tygodniu targi dość stałe, lecz przy znacznym tylko obrocie. W Kalifornii spodziewają się bardzo dobrego zbioru w tym roku, ponieważ od 1 Lipca 1875 roku aż do dziś dnia, daleko więcej deszczu mieli, jak w latach poprzednich. We Francji były targi stałe, zdaje się bowiem, że zapasy pszeniczne tam się znacznie zmniejszyły. Z Odessy wielkie transporta zbożowe do południowej Francji wysyłają. W Berlinie spadły ceny w tym tygodniu tak, że zwykła zesłotygodniowa zupełnie znikła; wczoraj jednak doniesiono z tamtąd niespodzianie o zwwyżce 2 — 2½ marek na tonie pszenicy, a 1 M: na tonie żyta.

Nasz targ był w tym tygodniu jeszcze daleko węższy jak w tygodniu poprzednim, a ceny pszenicy spadły w skutek ciągłych dość znacznych dowozów, mianowicie wodnych, o 5 marek na tonie. Usposobienie to spowodowane zostało tak przez piękne powietrze teraźniejsze, jak i znaczniejsze jeszcze dowozy, główna zaś przyczyna leży w trudności sprzedaży towaru w Anglii, ponieważ ceny tamtejsze dla naszych exporterów dotychczas żadnego nie przedstawiają rachunku. Jeżeli Anglia dłużej bez naszej pszenicy obywać się będzie, to zdaje się bardzo prawdopodobnie, że ceny jeszcze więcej spadną.

Obrót całego tygodnia ostatniego wynosił 1,450 ton, i 50 ton starzej pszenicy bardzo pięknej i białej, sprzedanej po nieznajomych cenach. W końcu płacono za pszenicę:

Marki	funt hol.	
196—197	przy 128,9—132/3	za jarą
201—202	" 125 —126	za szklistą
202—203	" 128 —129	za czerwoną
204—205	" 121/2—125	za jasno-kolor.
208—213	" 128,9—130	za jasno-pstrą
209—210	" 128,9—130/1	za wys.-pstrą sz.
216—220	" 128 —129	za białą

(za tonę z 2000 funtów celnych).

Termina bliższe wątle, późniejsze stałsze; za kwiecień, maj płacono od 198½—203 M; żądano zaś w końcu M: 199, za maj, czerwiec płacono M: 202, żądano w końcu M: 205, za czerwiec, lipiec żądano 210, ofiarowano 208, za wrzesień, październik żądano i płacono w końcu M: 218.

Żyto, przy słabym popycie na konsumpcję dosyć się w cenie utrzymało. Płacono w końcu M: 153 przy 125 funt., za polskie stare M: 150 przy 125 funt., za polskie nowe M: 148—149½ przy 121—122/3 funt. za tonę. W ogóle sprzedano 100 ton, włącznie 40 ton starego. Termina bez interesu. Za kwiecień maj żądano M: 143.

Jęczmień w miejscu mało dowieziony i tylko w najlepszym gatunku poszukiwany. Płacono M: 140 przy 106/7 funt., M: 150 przy 115 funt. za duży za tonę.

Za wykę płacono w miejscu M: 230.

Bób w miejscu M: 176 za tonę.

Owies w miejscu M: 170 za tonę.

Spirytus w miejscu sprzedano po M: 43,25 za 10,000 litrów %.

Banknoty: austr. 174,50, rossyjs. 265,75.

Z Polski dowieziono do Gdańska przez Toruń 8,064 ton pszenicy i 786 ton żyta, w ogóle 9,136 ton pszenicy i 786 ton żyta w tym roku.

Depesze z dnia 31 Marca:

London, Angielska pszenica spokojna przy cenach poniedziałkowych, przybyłe ładunki bez interesu, owies lepszy, powietrze przesłizne.

Amsterdam, Pszenica bez interesu, terminy niższe, żyto niezmienione, cena terminowa 180, rzepak 366, powietrze piękne.

M. Baranowski et Comp.

Przepełniło Wisłą pod Płockiem:

Dnia 30 marca: z Rożana do Gdańska 5 berlinek, 250 łasz. pszenicy Gnaba. Z Granowa do Gdańska 7 ber. 280 łasz. pszenicy i żyta Lewina.

Dnia 31 marca: z Zakroczymia do Gdańska 4 ber. 101 łasz. pszenicy i 98 ł. żyta Goldmana. Z Nowego-Dworu do Soczewki 1 ber. 3,300 pudów szmat Meretika.

Dnia 1 kwietnia: z Wyszogroda do Gdańska 6 berlinek 300 łasz. pszenicy Ejezberga.

Dnia 2 kwietnia: z Ostrołęki do Gdańska 4 ber. 120 łasz. pszenicy Goldszejnka. Z Pułtuszka do Gdańska 5 ber. 200 łasz. pszenicy

— Drugim ważnym dla nas, a szczególnie dla pogranicznych z Prusami powiatów naszej gubernji, mianowicie też Lipnowskiego, jest podane w „Ziemianinie“ sprawozdanie z odbytego Sejmiku gospodarskiego w Toruniu. Z kolei był to sejmik IX. Charakter tych zgromadzeń gospodarskich, od początku ich istnienia, tak się da treściwie określić: są to jawne i każdemu przystępne zebrania. Rozprawy zastosowane do potrzeb czasu, wyrabiały w formie rezolucji pewne zasady, wskazujące potrzebne zmiany w gospodarstwach i tym sposobem stały się pouczającymi i użytecznymi.

Sejmik rozpoczął się 21 Lutego r. b., zagał go Teodor Donimirski i w wymownym wypowiedzeniu skreślił historyczny pogląd na rozwój rolnictwa w Prusach zachodnich (starych, polskich) po roku 1830. Żałujemy bardzo że brak miejsca niepozwala nam powtórzyć tego zagajenia, które doniosłością danych

cyfrowych, podniosło się do znaczenia poważnego studjum, zanotujemy jednakże: że sprawa włościańska pomiędzy 1830—1835 r. załatwioną została w Prusach polskich przez uregulowanie stosunków pomiędzy panami i włościanami, a pomiędzy 1835—1845 rokiem przeprowadzono separację gruntów podług ustawy z 1821 roku; że w tejże epoce przyjmować zaczęli udział włościanie—że dopiero w 1861 r. rząd zdecydował się na otwarcie pierwszej instytucji kredytowej dla mniejszych gospodarstw,— że pierwsza cukrownia założona została w 1835 roku w okolicach Gdańska,—młocarnie rozpowszechniły się w 1840 r. 1853 upowszechnić się zaczęły w założonym jeszcze w 1822 roku w Grudziądzu, Towarzystwie rolniczym, a wślad za niem i innych obywatelskich,—mechaniczne żniwiarki.

Po zagajeniu sejmiku Bolesław Kossowski z Gajewa, odczytał rozprawę „O organizacji gospodarstw wiejskich“, w której jako

LICYTACYA.

Rząd Gubernialny Płocki podaje niniejszém do wiadomości powszechnej, iż w d. 13 (25) kwietnia roku 1876, od godziny 11^{1/2} rano, w sali posiedzeń tegoż Rządu, odbywać się będzie licytacja (in minus), przez opieczetowane deklaracje, na oddanie w antreprzyę pobudowania dwóch drewnianych studzien z żelaznemi pompami, przy ulicy Wydmuchowo, w mieście Rypinie, poczynając od summy rubli 1,269 kop. 6, obliczonej kosztorysami.

Przystępujący do licytacji powinni złożyć wadium, wyrównyujące ^{1/10} części summy kosztorysowej, to jest rubli 127, gotowizną lub papierami procentowemi Cesarstwa albo Królestwa, podług kursu, ustanowionego przez Ministra Skarbu dla przyjmowania kaucji na antreprzy Skarbowe, albo powinni dołączyć do deklaracji pokwitowanie Kasy Gubernialnej na wniesioną w powyższej ilości kaucją.

Przedstawiane na wadium procentowe papiery powinny mieć bieżące kupony.

Warunki szczegółowe licytacyjne, jak również kosztorysy i plany, mogą być przejrzane każdodziennie, wyjąwszy dni świątecznych i galowych, w Wydziale Administracyjnym Rządu Gubernialnego.

Deklaracje powinny być napisane podług poniżej zamieszczonego wzoru, na papierze stempowym kop. 40. Sporządzone nie podług rzeczowego wzoru i nie w zastosowaniu się do przepisów, zamieszczonych w postanowieniu b. Rady Administ. Królestwa, z dnia 16 (28) maja 1833 r., uznane będą za nie ważne.

Deklaracje przyjmowane będą przez JW. Vice-Gubernatora do godz. 12 włącznie tego dnia, w którym licytacja odbędzie się; podane zaś deklaracje po tej godzinie przyjęte nie zostaną.

M. Płock, d. 18 marca 1876 r.

Wzór do deklaracji.

Велѣдствіе публикациі Пlockаго Губернскаго Правленія, отъ 18 Марта сего года, за N. 1546, симъ объявляю, что обявлюсь взять съ подряда работы по постройкѣ двухъ деревянныхъ съ чугунными насосами колодець, на улицѣ Выдмухово, въ городѣ Рypинѣ, согласно утвержденной смѣтѣ, за сумму (здѣсь показать сумму цифрами и прописью ниже смѣты), съ соблюденіемъ всѣхъ торговыхъ условій, назначенныхъ для настоящаго подряда.

Въ обезпеченіе же подряда прилагаю наличныхъ денегъ 000 руб. (писать прописью это количество), или квитанцію такого то (означить какого) Казначейства на внесенный въ оное залогъ, въ количествѣ (писать прописью).

Мѣсто постоянного жительства моего въ N, писалъ въ N, мѣсяца, дня, 1876 г. (имя, отчество и фамилія).

На конвертѣ долженъ быть слѣдующій адресъ: „Въ Пlockое Губернское Правленіе, объявленіе на подрядъ (поименовать какой подрядъ), имѣющій производиться 13 (25) числа Апрѣля мѣсяца 1876 года.“ 2—1

OGŁOSZENIA.

Lista osób, które po za obrębem Płocka raczyły podjąć się łaskawie pośrednictwa w przyjmowaniu przedpłaty na „Korrespondenta Płockiego“.

w Ciechanowie	W. Pan J. W. Zborowski
„	„ Raniecki.
„ Gostyninie . . .	„ H. Grzegorzewski.
„ Kutnie	„ N. Dobrzyński.
„ Lipnie	„ Jul. Kowalski U. P.
„	„ Teodor Neuman.
„ Łomży	„ Zagrzejewski U. R. G.
„ Mławie	„ Julian Laskowski.
„ Płońsku	„ A. Krzeszewski.
„	„ L. Klamborowski.
„ Przasnyszu . . .	„ Kryłów, Sekr. U. P.
„ Pułtusku	„ Ludwik Kraft.
„	„ Rafalski.
„ Raciążu	„ Łukaszewski.
„ Rypinie	„ Wojczyński.
„ Wyszogrodzie	„ L. Dobrski.

W kraju i w Warszawie przyjmują przedpłatę wszystkie znaczniejsze Księgarnie i Kantory prenumeracyjne, — w Płocku osoby upoważnione i biuro Redakcji Korrespondenta Płockiego. Wydawca „Korrespondenta Płockiego“ ma zaszczyt uprzejmie prosić WW. PP. Urzędników biur pocztowych o porozumienie się z nim, co do pośrednictwa w przyjmowaniu przedpłaty i o łaskawe podjęcie się takowego.

DWA SKLEPY z MIESZKANIEM do wynajęcia od 1-go Kwietnia r. b. Wiadomość u W-go Molsdorff, patrona, w Płocku. 526. 2—2

W Dominium
SADŁOWO

pod Rypinem.

Jest do sprzedania znaczna ilość suchego drzewa brzozonego, porządkowego, w balach 3-calowych, miary pruskiej, oraz grube obładry brzozone. 518. 3—2

Płótna i wyroby Lniane

zagraniczne i we wszelkich gatunkach.

Szpagat

szary i kolorowy,

oraz wszelkie wyroby Finlandzkiej Fabryki Inianej, w największym wyborze, poleca

F. BIERNATH

w Warszawie, ulica Senatorska № 22, dom W-go Epstein.

NB. Bielizny gotowej u mnie nie ma. 519. 10—2

DRUGIE ROSSYJSKIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ OD OGNI

DRUGIE ROSSYJSKIE TOWARZYSTWO

UBEZPIECZEŃ

OD OGNI

założone w 1835 roku.

Przyjmuje ubezpieczenia od ognia nieruchomości i ruchomości wszelkiego rodzaju, jako to: domy, fabryki, sprzęty domowe, ubrania, składki towarów, maszyny i warsztaty, inwentarze i krescencje, wszelkie zapasy i t. d. Osoby interesowane raczą zgłosić się do **AGENTURY PŁOCKIEJ**, w domu W-go Horowitza, przy ulicy Nowo-Więzienniej, Nr. 498 (nowy 35). 521 3—1

DRUGIE ROSSYJSKIE TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ OD OGNI

Ignacy Newelski i Jan Klochowicz, patronowie w Warszawie, zajmują się pośrednictwem w kupnie i sprzedaży majątków ziemskich w całym Królestwie. Interesowani w tej mierze, zamieszkujący w gubernji Płockiej, mogą powziąć wiadomość w kancelarji W-go Bronisława Molsdorff, patrona, w Płocku. Ulica Więzienna N-er 491, dom W-go Karskiego. 527. 3—2

W Dominium RADZANOWO pod Płockiem, jest: Jęczmień nadzwyczaj zalecany „Calina“, po rsr. 3 pud. Groch olbrzymi, polny Rychlik, bardzo plenny, po kop. 5 funt.

Zamówienia przyjmują się na miejscu, lub też w Składzie Aptecznym W-go Szabrańskiego, w Płocku. 517. 3—2

Dominium NUŻEWKO pod Ciechanowem,

ma do sprzedania 190 macior do chowu rozkategoryfikowanych przez sortjera na trzy klasy, z odpowiedniami do tychże klas baranami, pochodzącymi z Wollin, zarodowej owczarni na Szlązku. Maciorzy te są czystej krwi Negretti; strzyże się przecięciowo ze sztuki od 4 do 4^{1/2} funt. wełny. Zamówić można zaraz z małym zaliczeniem; odbiór po strzyży w Lipeu. Z macior tych 190 jest 125 z jagniętami z Marca, 15 starszych bez jagniąt, 30 dwulatek mających iść pierwszy raz w Parzędziniku pod barana, 20 cejtówek; do tych są 3 barany trzy latki. Bliższa wiadomość na miejscu. 516. 6—3

Dom. MISZEWKO-STEFANY

do sprzedania:

KARTOFLE Earle Rose i Osetki (6 tygodniowe rychliki), JĘCZMIEŃ dwu-rzędowy.

Próby w biurze Redakcji. 510. 3—3

F. SZABRAŃSKI

Właściciel Składu Materiałów Aptecznych i Farb
W PŁOCKU.

Mam honor zawiadomić Szanowną Publiczność, iż otrzymałem świeży transport oliwy stołowej najlepszy gatunek jaki jest we Francji.

523

1—1

W posesji № 24, przy rogu ul. Kollegjalnej i Missjonarskiej, są do najęcia od 1 Lipca r. b.

DWA LOKALE

jeden na parterze z 6-iu pokoi z balkonem w ogrodzie z kuchnią, spizarnią, stajnią i wozownią, lub bez nich; drugi w oficynie z 3 pokoi z kuchnią, także jest do sprzedania KOŃ, WAŁACH rasy dońskiej, wierzchowy, lecz zdalny i do zaprzęgu, oraz WÓZEK węgierski na jednego konia, lekko i mocno zbudowany.

502—3—1

Dominjum Długie (pod Rypinem) ma na sprzedaż 60 Korcy Warsz. wyborowego LUBINU niebieskiego do siewu, po rs. 4 kop. 50 korzec warsz.

509.

3—3

ADMINISTRACJA

ŻEGLUGI PAROWEJ

NA RZECZE WIŚLE.

Zawiadamia, iż od niedzieli dnia 7 (19) Marca rozpoczęła jazdę pasażerską do Nowoaleksandrji, a ztąd omnibusami do LUBLINA.

Statek do Nowoaleksandrji odchodzi z Warszawy w niedziele, wtorki i czwartki o godzinie 5 rano; z Nowoaleksandrji zaś w poniedziałki, środy i piątki, o godzinie 8 rano.

Z Nowoaleksandrji zaraz po przybyciu statku omnibusy zabierają pasażerów jadących do Lublina i stają tam około godziny 2-jej po południu na drugi dzień po wyjeździe z Warszawy. Z Lublina omnibusy odchodzi z hotelu „Wiktorja“ i dowożą pasażerów do odchodzącego statku do Warszawy.

Cena biletu na jazdę z Warszawy do Lublina w klasie I-jej rs. 3 kop. 70, klas. II-jej rsr. 2 k. 80, z Lublina do Warszawy w kl. I-jej rs. 4 k. 50, kl. II-jej rsr. 3 kop. 30.

Od środy dnia 10 (22) Marca, kursuje statek pasażerski

do PŁOCKA

Z Warszawy statek odchodzi w poniedziałki, środy i piątki o godz. 8-jej rano, z Płocka zaś we wtorki, czwartki i soboty o godzinie 5 rano.

Cena biletów na jazdę do Płocka i Nowoaleksandrji pozostaje zeszłoroczna. Bliższe szczegóły w afiszach. 528—3—1

Potrzebna jest na wieś

NAUCZYCIELKA

do dzieci początkujących, któraby posiadała język polski, ruski, niemiecki i muzykę, oraz miała ciągłą baczność na dzieci po nauce. Interesantka może się zgłosić na ulicę Więzienną do W-jej Mesner, na górce.

501

1—1

Do sprzedania

posesja pod Nr. 4 w Rynku Starego-Miasta, przedłużona podwórzem do ulicy Piekarskiej. Bliższa wiadomość u właściciela.

503

Do sprzedania

3—1

W dobrach **GRODKOWO** pod Wyszogrodem, do sprzedania **40 korcy grochu** po Rs. 7 za korzec, oraz kilkadziesiąt korcy gryki. 504—2—1

Doniesie Teatralne.

W Czwartek, w Teatrze miejscowym pierwszy występ p. Teressy Brzechffa, w wyjątku z 2-go aktu, opera **FAUST** Gounoda, przy tém odśpiewa Balladę, Arje i l'Extase Wale Andante i „KOCHAJ MNIE!“ mazurek Chopin'a. Jednocześnie: „ZIELONY SZAL“, komedja w 1-m akcie, Dumas'a (Ojca), i „PARRAGRAF 3-ci.

ORYGINALNE AMERYKAŃSKIE

ŻNIWIARKI

Walter A. Wood; Champion Warder Mitchel & C.

Johnston Harwester; „Ceres“.

KOSIARKI

Remington i Walter A. Wood.

poleca Skład Główny Warszawskiej Fabryki Machin, Narzędzi Rolniczych i Odlewów, przy ulicy Senatorskiej Nr. 29.

KOSIARKA REMINGTONA, w przeszłym roku przez nas do Królestwa wprowadzona, okazała się najlepszą ze wszystkich dotąd znanych, a to z powodu lekkości, trwałości, jakoteż w skutek dokładności wykonywanej przez nią roboty, nie pozostawiającej nic do życzenia.

514.

SKŁAD

MASZYN I NARZĘDZI ROLNICZYCH

Z FABRYKI

URBANOWSKI, ROMOCKI I S-KA, w POZNANIU,

w PŁOCKU,

ulica Kollegjalna Nr. 13 (gdzie biuro Redakcji).

Poleca sprowadzone przez siebie **MASZYNY i NARZĘDZIA ROLNICZE** po cenach fabrycznych; **NASIONA** roślin okopowych i pastewnych z najslawniejszych plantacji: **Quedlinburgskich, Prowanckich i Angielskich** (nasiona krajowe przyjmuje w komis).

ORYGINALNE WINA (na beczki i butelki), **Bordoskie** z domu **A. de Luze et fils à Bordeaux**; **Burgundzkie** z domu **C. Marey et Liger-Belair à Nuits (Côte d'Or)**; **Szampańskie**, z domu **Dufaut et C-ie au Château de Pierry, près Epernay** (dostawca Dworu Królewskiego Włoskiego. Pierwszy medal na Wystawie Wiedeńskiej); **Węgierskie**, z domu **J. Palugyay et Söhne, in Presburg Ungarn** (dostawca dworu Cesarsko-Królewskiego Austrjackiego).

W **Żdziarach Wielkich**, stacja Góra, znajduje się pies myśliwski zabłąkany od przeszło 2-ch miesięcy; za udowodnieniem i zwróceniem kosztu ogłoszenia, może być wydany.

505

1—1

W domin. SŁOMIN.

Są do sprzedania **BALE** dębowe 5-cio i 3 calowe, różnej szerokości i długości, zimowego rżnięcia.

506.

3—1